

**Aan de leden van de Tweede Kamer
Commissie Justitie en Veiligheid**

c.c. Zijn Excellentie de heer F. Grapperhaus,
Minister van Justitie en Veiligheid

Amsterdam, 14 februari 2019

Geachte leden van de Tweede Kamer Commissie Justitie en Veiligheid,

We hebben kennis genomen van het wetsvoorstel strafbaarstelling verblijf in terroristisch gebied, dat voorligt in de Tweede Kamer. Graag willen wij u attenderen op een aantal belangrijke bezwaren tegen dit wetsvoorstel vanuit de journalistieke beroepsgroep.

Onze bezwaren in grondwettelijke zin gaan verder dan het specifieke belang van de journalistieke beroepsgroep; zie daarvoor ook het WODC-onderzoek uit 2015 <https://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/2630-mogelijke-strafbaarstelling-vrijwillig-verblijf-op-door-terroristische-organisatie-gecontroleerd-grondgebied.aspx> waarin wordt geconcludeerd dat strafbaarstelling van 'vrijwillig verblijf op een door een terroristische organisatie gecontroleerd grondgebied' binnen de kaders van het recht niet op een zinvolle wijze valt te realiseren. In deze brief echter concentreren wij ons op de problemen die dit wetsvoorstel veroorzaakt voor journalisten.

In het wetsvoorstel wordt de journalistieke beroepsgroep specifiek benoemd als een zogenaamde uitzonderingsgroep, die wel een gerechtvaardigde reden kan hebben om terroristisch gebied te betreden. Daarbij wordt echter als voorwaarde gesteld dat journalisten van tevoren toestemming moeten vragen bij de Minister van Justitie zodat vastgesteld kan worden dat ze als journalist kunnen worden aangemerkt en uit hoofde van hun beroep het gebied bezoeken. Dit nu achten wij zeer bezwaarlijk. Probleem is immers dat hiermee de overheid inzicht krijgt in de (voorgenomen) bewegingen van journalisten en ze vrij eenvoudig kan volgen, beïnvloeden en zelfs direct of indirect zou kunnen weerhouden van verslaggeving.

Dit past niet in de rol en het belang van onafhankelijke verslaggeving. Als mogelijke bronnen in problematische landen of gebieden weten dat een vijandige staat op de hoogte is van de komst van een journalist maakt het dat bijna onmogelijk voor hen om in contact te komen. Bij deze bron ontstaat dan immers een gerechtvaardigd wantrouwen dat de persoon in kwestie als een verlengstuk van deze vijandige staat zou kunnen fungeren. De betrokken journalist is immers in het gebied aanwezig met kennis en im- of expliciete toestemming van de Minister!

Dit geldt eens te meer nu naast Nederland slechts één land op de wereld (Australië) dit betreden van terroristisch gebied in een wet strafbaar heeft gesteld.

Het op voorhand maken van een uitzondering voor alle journalisten en publicisten in een ruime zin van het woord, aansluitend bij de definitie zoals gehanteerd in de wet op de bronbescherming, zou dit probleem mogelijk kunnen ondervangen, maar zover gaat de uitzonderingspositie niet in het wetsvoorstel.

Elke vorm van een noodzakelijke toestemming vooraf om journalistiek werk op een bepaalde (openbare) plaats te verrichten, achten wij in strijd is met het beginsel uit art 7 GW en 10 EVRM (geen voorafgaand verlot). Daarnaast tast het de onafhankelijkheid van de journalistiek aan waarmee het vertrouwen in de journalistiek als fundament van de democratie wordt geschonden.

Wij dringen er bij u op aan om dit wetsvoorstel af te wijzen danwel zodanig te amenderen dat elke vorm van voorafgaand verlot ten aanzien van de journalistieke beroepsgroep zal worden geschrapt en dat er slechts sprake zal zijn van een duidelijke strafuitsluitingsgrond, die achteraf kan worden ingeroepen voor de gehele beroepsgroep, in de ruimste definitie van het woord journalistiek.

Tot een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,

Thomas Bruning,
Algemeen secretaris NVJ

Marcel Gelauff
Voorzitter Nederlands Genootschap van
Hoofdredacteurs

Tom Nauta
Directeur NDP Nieuwsmedia

Folkert Jensma
Voorzitter Persvrijheidsfonds